

خلاصه کتاب مکاتب فلسفی و آرای تربیتی

مکاتب فلسفی و آراء تربیتی

نوشته: جرالده، ال. گوتهک (Gerld, L. Gutek)

ترجمه: دکتر محمد جعفر پاک سرشت،

انتشارات، سمت

مکاتب فلسفی و آراء تربیتی

نوشته: جرالده، ال. گوتهک (Gerld, L. Gutek)

ترجمه: دکتر محمد جعفر پاک سرشت،

انتشارات، سمت

هدف کلی درس آشنایی با مکاتب فلسفی و آرای تربیتی ☐

فصل اول Curriculum ☐

برنامه درسی برنامه درسی به عنوان محور فعالیت های تربیتی، هم اکنون عرصه شدیدترین مشاجرات است. ☐ محتوای برنامه تصمیم گیری در باره محتوای برنامه مستلزم: 1- بررسی 2- امعان نظر 3- تدوین غایت های آموزش و پرورش است.

☐ برنامه درسی در دوره ابتدایی شامل مهارت های بنیادی خواندن، نوشتن و حساب کردن است.

☐ مفهوم عام برنامه درسی در مفهوم عام، برنامه درسی را می توان به عنوان تجارب سازمان یافته ای تعریف کرد که متعلم، تحت راهنمایی و نظارت مدرسه کسب می کند.

☐ مفهوم دقیق برنامه درسی در مفهوم دقیق، برنامه درسی شامل رشته منظمی از واحدهای درسی و

موضوعاتی است که برنامه آموزشی رسمی مدرسه را تشکیل می دهد.

☐ برنامه درسی موضوع محور صورتی از انتقال آگاهانه و هدفمند دیدگاه بزرگسالان در خصوص واقعیت به نسل جدید است. ☐

روش برنامه ریزی فرایند مدار در این روش سعی می شود تا مهارت های روش شناختی در متعلمان ایجاد شود تا بتوانند به کمک آن ها تجارب خود را سازمان دهی کنند. ☐ روش تدریس روش تدریس، فرایند هایی را مورد توجه قرار می دهد که در طی آن، متعلمان با مهارت ها و دانش های ویژه ای که در برنامه درسی گنجانده شده است آشنا می شوند. ☐ عناصر روش تدریس از نظر جان کولمن Coleman پنج عنصر ضروری را تشخیص داده است: 1- هدف 2- مقدمه 3- محتوا 4- خلاصه درس 5- ارزشیابی

☐ هدف درس تمرین دبیری تأمین تجربه لازم برای تلفیق محتوای برنامه و روش تدریس در موقعیت های کلاس درس برای معلمان آینده

☐ فلسفه پیشرفت گرایی این فلسفه بر رها سازی علایق و نیاز های کودکان تأکید دارد. ☐ مقایسه کنید مفاهیم

عام و دقیق برنامه درسی را با هم مقایسه کنید. ☐ توضیح دهید عناصر روش تدریس از نظر جان کلمن را نام

برده و توضیح مختصری در باره هر یک ارائه کنید.

فصل دوم

ایدئالیسم

ایدئالیسم که واقعیت را ذاتاً روحی تلقی می کند، یکی از کهن ترین و دیرپاترین نظام های فکری بشریت است. (Frobel) فروبل بنیانگذار کودکستان، بر پایه فلسفه ایدئالیسم، روشی برای آموزش و پرورش دوران نخست کودکی ابداع کرد.

معلم از نظر ایدئالیست ها مفهوم معلم در معنای الگو یا اسوه فرهنگی و اخلاقی، ریشه در ایدئالیسم فلسفی دارد. روش سقراطی طرح ماهرانه پرسش های موشکافانه به منظور تحریک یادآوری متعلم است. طبقات مردم از نظر افلاطون افلاطون مردم را به سه طبقه اساسی تقسیم کرده است: 1- طبقه حاکمان حکیم (فرمانروایان و اندیشمندان جامعه) 2- نگاهبانان (نظامیان) 3- کارگران (بخش خدمات و تولید کالا) مبانی اساسی فلسفه ایدئالیسم 1- جهان روحانی است (شامل واقعیت های ذهنی و غیر مادی) 2- واقعیات ذهنی شخصی هستند. 3- جهان، کلی جامع الشمول و کامل است. هدف آموزش و پرورش ایدئالیستی هدف، ترغیب دانش آموزان به حقیقت جویی است. فرایند تعلیم و تعلم ایدئالیستی کمک به دانش آموزان است برای تحقق بخشیدن به استعداد های درونی خود. کارکرد مدرسه ایدئالیستی آشنا سازی دانش آموزان با چکیده سرمایه فرهنگی به نحوی است که میراث فرهنگی را شناخته و خود سهمی در گسترش آن داشته باشند. وظیفه مدرسه و وظیفه مدرسه پاسداری از: دانش، مهارت و انضباط پیشین است. روش دیالکتیک سقراطی گفت و شنود سقراطی فرایندی است که در آن شخص بالغ، یعنی معلم، کاری می کند تا آگاهی متعلم نسبت به افکار خود تحریک شود. اوصاف مطلوب معلم (باتلر) 1- تجسمی از واقعیت برای دانش آموز 2- متخصص بودن در خصوص شخصیت انسانی 3- صاحب نظر بودن در مورد فرایند های یادگیری و ادامه اوصاف مطلوب معلم (باتلر) 4- قایل بودن به ارزش برای رفاقت های دانش آموزان 5- بیدار کننده علاقه به یادگیری در دانش آموزان و 6- ادامه اوصاف مطلوب معلم (باتلر) 6- توجه به ارزش اخلاقی تدریس به عنوان به کمال رساننده انسان ها 7- کمک رساننده به تولد دوباره فرهنگ در طی هر نسل توضیح دهید منظور باتلر از این که معلم کمک رساننده به تولد دوباره فرهنگ در طی هر نسل باشد، چیست؟

توضیح دهید در باره مبانی اساسی فلسفه ایدئالیسم توضیح دهید.

فصل سوم

آموزه های عمده رئالیسم 1- جهانی که ما در آن زندگی می کنیم، متشکل از وجود حقیقی است که در آن امور گوناگونی همچون اشخاص و اشیا وجود دارند. 2- اعیان جهان واقع، صرف نظر از کاربرد آن ها به دست ما، وجود دارند. ادامه آموزه های عمده رئالیسم 3- با بهره گیری از عقل، ممکن است در باره این اعیان، شناختی به دست آورد. 4- معرفت در باره این اشیا، قوانینی که بر آن ها حاکم است و روابط بین آن ها با یکدیگر، مطمئن ترین راهنمای سلوک آدمی است.

هدف آموزش و پرورش رئالیستی هدف کمک به انسان ها در نیل به خوشبختی از طریق پرورش استعداد های آنان برای نیل به کمال است. مفهوم رئالیستی مدرسه نهاد ویژه ای است که رسالت اولیه آن، توسعه بُعد اخلاقی انسان است. توضیح دهید دو مورد از آموزه های رئالیستی را نام برده و در باره آن ها توضیح ارائه کنید.

فصل چهارم

واقع گرایی خداپاورانه واقع گرایی خداپاورانه نمودار تلفیق افکار تعقلی یونان، به نمایندگی ارسطو و الهیات مسیحی است. تعلیم و تربیت از نظر تومیست ها فرایندی است مادام العمر که مستلزم وجود اشخاص و نهاد های مختلف همچون خانواده، کلیسا و اجتماع است. تحصیلات آموزشگاهی از نظر تومیست ها تحصیلات آموزشگاهی به عهده معلمان است که آگاهانه مسئولیت آموزش و پرورش کودکان و نوجوانان را در مدرسه به عنوان نهادی تخصصی بر عهده دارند.

نقش والدین از نظر تومیست ها والدین باید در تربیت فرزند خویش نقش اول را ایفا کنند، زیرا نقش آنان دربردارنده ارزش هایی است که اخلاق، مذهب و آموزش و پرورش را تحکیم می بخشد. معلم از نظر تومیست ها معلم، شخص بالغی است که توشه ای از معرفت یا مهارت قابل آموزش دارد و می کوشد تا آن را از طریق آموزش تعمیدی در اختیار دانش آموزان قرار دهد. تدریس از نظر تومیست ها فرایندی کلامی است که در طی آن معلم، کلمات و عبارات مناسب را به دقت انتخاب می کند تا اصول یا مهارت هایی را که متعلم باید فراگیرد، توصیف کرده و روشن نماید.

انگیزه معلم تومیستی خدمت به دیگران است و بنابراین، نیروی وی باید صرف عشق به حقیقت، علاقه به مردم و محبت خداوند باشد. هنر معلم تومیستی هنر معلم تومیستی در مفهومی که تربیت از وی طلب می کند، تلفیقی از زندگانی نظری و عملی است انسان در مکتب تومیستی خصیصه ممیزه انسان را خرد او می داند و آموزش و پرورش را زمینه ساز حیاتی معقول و متعالی توضیح دهید در مورد نقش والدین و معلمان در آموزش و پرورش از دیدگاه تومیست ها توضیح ارائه کنید.

فصل پنجم

طبیعت گرایی نظامی است کل، که تمامیت هستی از جمله انسان و طبیعت انسانی را در بر گرفته و تبیین می کند. اصل محوری فلسفه تربیتی روسو شخصیت انسان باید بر وفق طبیعت تشکل یابد.

آمور دوسوا (amour de soi) یا عشق به خود (خویشتن دوستی)، عاطفه ای طبیعی در باره حیات است که میل به صیانت ذات را در فرد ایجاد می کند.

آمور پروپر (amour propre) یا خودپسندی، محصولی اجتماعی و اکتسابی است که با کمک آن افراد سعی در کنترل دیگران و تسلط بر آنان برای مقاصد جاه طلبانه خود دارند. امیل امیل رمان تعلیمی روسو است که ترسیم پسر بچه ای است که در ضمن بهره مندی از آموزش و پرورش طبیعی، شخصیت وی چنان شکل می گیرد که تمایلی طبیعی به خویشتن دوستی و رشدی متعالی دارد

. مراحل رشد و نمو انسان از نظر روسو شامل 5 مرحله: 1- طفولیت از تولد تا 5 سالگی 2- کودکی از 5 تا 12 سالگی 3- پیش نوجوانی از 12 تا 15 سالگی و ادامه مراحل رشد و نمو انسان از نظر روسو 4- نوجوانی از 15 تا 18 سالگی 5- سرآغاز بزرگسالی از 18 تا 20 سالگی ویژگی مرحله اول (روسو) انسان در این دوره مخلوقی طبیعی تحت سلطه غرایز، تجارب و احساس لذت یا الم است. ویژگی مرحله دوم (روسو) مشخصه این مرحله ظهور نیروی جسمانی رو به رشد کودک و توانایی برای انجام بسیاری از کار های شخصی است. ویژگی مرحله سوم (روسو) زمان آغاز یادگیری فواید اشیا و روابط بین آن ها است. ویژگی مرحله چهارم (روسو) زمان آمادگی ورود فرد به دنیای روابط اجتماعی است. ویژگی مرحله پنجم (روسو) زمان پیدا کردن آگاهی نسبت به روابط اخلاقی، ارزش عدالت و تجربه نیکی است. تعلیم و تربیت در نظر طبیعت گرایان به عقیده طبیعت

گرایان تعلیم و تربیت واقعی بر آمادگی و نیازهای واقعی انسان مبتنی است. یادگیری از نظر طبیعت گرایان طبیعت گرایان یادگیری را محصول فعالیت، روش پروژه و مشکل گشایی تلقی می کنند. ویژگی های معلم طبیعت گرا 1- هماهنگی با طبیعت 2- عدم دخالت در طبیعت و در عوض سازگاری با آن 3- وقوف به مراحل رشد و نمو آدمی و عدم مجبور سازی شاگرد به یادگیری و ادامه ویژگی های معلم طبیعت گرا 4- ترغیب شاگرد به تعامل با محیط 5- صبور و سهل گیر 6- حاضر و در عین حال نامریی 7- نظارت ظریفانه 8- ترغیب کننده فعالیت، جستجو و یادگیری از راه عمل مقایسه کنید مفاهیم امور دوسوآ و امور پروپر را با هم مقایسه کنید. توضیح دهید سال های مرحله پنجم رشد از دیدگاه روسو را از دیدگاه روسو نام برده و در باره ویژگی های آن توضیح دهید.

فصل ششم

کتاب مدرسه و اجتماع دیویی در این کتاب تأثیر صنعتی شدن را بر مدرسه و این که مدرسه باید نقش اجتماعی بیش تری را بر عهده گیرد یاد آور شده است. کتاب کودک و برنامه درسی در این کتاب، دیویی به نقش معلم در ارتباط دادن برنامه درسی، به علاقه، میزان آمادگی و مرحله رشدی کودک می پردازد. چگونه می زیستم به نظر دیویی، تحقق تفکر هنگامی است که فرد با استفاده از روش علمی، فرضیه هایی برای مشخص نمودن یک موقعیت نامعین می سازد. دموکراسی و آموزش و پرورش در این کتاب که کامل ترین اثر دیویی است، وی در صدد شناخت افکار بنیادین جامعه دموکراتیک و به کار بستن آن ها در آموزش و پرورش است. هنر به مثابه تجربه در این کتاب، دیویی به تشریح نظریه زیبایی شناختی می پردازد که هنر را به عنوان وسیله ای برای بیان مشترک و ارتباط میان هنرمند و دریافت کننده اثر معرفی می کند. تأثیر کتاب های دیویی آثار دیویی موجب پیدایش فلسفه آزمایش گرایانه ای شد که آموزش و پرورش آمریکا را در نظریه و عمل، متأثر ساخت. مبنا های مهم فلسفی دیویی 1- رد مطلق های متافیزیکی 2- ارگانیسم و محیط زیست 3- معرفت شناسی آزمایش گرایانه 4- هنر کامل تفکر 5- ارزش شناسی به عنوان ارزش گذاری آزمایشی دوگانگی های کلاسیکی مهارت های نمادین تجربه در آزمایش گرایی دیویی، مفهوم کلیدی تجربه به منزله تعامل یا بده-بستان ارگانیسم با محیط است. تفکر به نظر دیویی، آغاز تفکر زمانی است که موقعیتی نامعین یا نیازی نابرابرآورده، در پیش روی آدمی قرار داشته باشد. تفکر اصیل به نظر دیویی، تفکر اصیل زمانی به وقوع می پیوندد که فرد با مشکلات رو به رو شود و بر اساس روش علمی به حل آن ها پردازد. گام های پنج گانه روش مشکل گشایی 1- موقعیت ابهام آمیز 2- تعریف مسأله و تعیین حدود آن 3- روشن ساختن مسأله 4- ایجاد فرضیه های موقت 5- آزمایش فرضیه معیار های پیشنهادی دیویی برای ارزش گذاری توضیح دهید در باره هر یک از معیار های پیشنهادی دیویی برای ارزش گذاری توضیح ارائه کنید. وجوه فلسفه تربیتی دیویی 1- آموزش و پرورش به مثابه نگهداری و بازسازی 2- آموزش و پرورش و جامعه 3- جامعه دموکراتیک و آموزش و پرورش و ادامه وجوه فلسفه تربیتی دیویی 4- آموزش و یادگیری آزمایش گرایانه 5- رشد به عنوان هدف 6- برنامه درسی مبتنی بر تجربه 7- بازسازی تجربه و آموزش و پرورش ابعاد آموزش و پرورش از نظر دیویی عناصر اساسی مشارکت های انسانی سطوح سازماندهی برنامه از نظر دیویی تحقیق کنید در باره تأثیر دیدگاه دیویی در آموزش و پرورش آمریکا و جهان تحقیق کنید.

فصل هفتم

تعریف مقدماتی اگزیستانسیالیسم عبارت است از یگانگی و آزادی فرد در برابر گروه، جماعت یا جامعه توده

وار زمینه های شهرت فلسفی اگزیستانسیالیسم پیدایش حالت نارضایتی نسبت به دیدگاه خوش بینانه قرن نوزدهم در باره: 1- علم 2- فن آوری 3- پیشرفت ابزار های فن آوری آموزشی 1- ماشین های آموزشی 2- آموزش تلویزیونی 3- برنامه های آموزشی چند رسانه ای 4- یادگیری به کمک رایانه 5- آزمون های استاندارد شده اصل بنیادین اگزیستانسیالیسم مقدم بودن وجود بر ماهیت. به این معنی که انسان نخست پا به عرصه جهان می نهد و سپس تلاش خود را برای تشخیص خویش آغاز می کند. اهداف آموزش و پرورش اجتماعی مورد انتقاد اگزیستانسیالیست ها 1- یادگیری برای تشریک مساعی با دیگران 2- عملکرد موفقیت آمیز در موقعیت های گروهی 3- فعالیت به عنوان عضو کارآمد تیم یا گروه انتقاد اگزیستانسیالیست ها از آموزش و پرورش معاصر دوره های رشد انسان از نظر موریس 1- دوره پیش وجودی از نظر موریس همزمان با آموزش ابتدایی است و مقطعی است که کودکان، خواندن، نوشتن و حساب کردن را می آموزند و مهارت های جسمانی، تفریحی، ارتباطی و اجتماعی را می آموزند. 2- دوره لحظه وجودی از نظر موریس به عقیده موریس این دوره موقعی ظهور می کند که مردم نسبت به حضور خودشان به عنوان «من» در دنیا آگاهی می یابند که عموماً در زمان بلوغ جسمانی رخ می دهد. آموزش و پرورش اگزیستانسیالیستی از سال های دوره راهنمایی، آغاز شده و تا سال های دبیرستان و دوره چهار ساله دانشگاه ادامه پیدا می کند. اهداف آموزش و پرورش اگزیستانسیالیستی انسان از نظر اگزیستانسیالیست ها هم موجودی عقلانی و هم غیر عقلانی است به عبارت دیگر، هم اندیشه ورز و شناختی و هم احساسی و عاطفی است. تدریس اگزیستانسیالیستی در تدریس سعی می شود تا یادگیری یا همانا، خودآزمایی و تشخیص فردی، در مفهوم وسیع کلمه ترغیب و تسهیل گردد. روش تدریس اگزیستانسیالیستی روش تدریس اگزیستانسیالیستی، مستلزم کاربرد شیوه ای است که در آن هم هویت معلم و هم هویت شاگرد، حفظ شود. برنامه درسی اگزیستانسیالیستی شامل مهارت ها و موضوعاتی است که واقعیت طبیعی و اجتماعی را تبیین می کنند و مهم تر از همه شامل علوم انسانی است که مبین انتخاب انسان است. مربی اگزیستانسیالیست اگر چه ممکن است روش های تربیتی متنوعی را انتخاب کند، اما نباید روشی را انتخاب کند که رابطه «من-تو» را که باید بین معلم و شاگرد وجود داشته باشد، به هم بزند. یادگیری باز طبق عقیده هولت (Holt) کودکان، باهوش، پرجنب و جوش، کنجکاو، مشتاق یادگیری و آماده اند و نیازی نیست که آنان را با اغفال یا اجبار، وادار به یادگیری کنند. ویژگی های کلاس در س باز 1- وجود فرصت های متنوع یادگیری 2- تأیید رغبت های مختلف دانش آموزان 3- احترام به انتخاب های شخصی دانش آموزان 4- انعطاف پذیر و پویا بودن مفروضات انضباط سنتی 1- فرمانبرداری برای شکل گیری شخصیت 2- پیروی از دستورات به منظور اجرای مؤثر وظیفه 3- پذیرش مقررات تعیین شده بدون شکایت ویژگی های آموزش رسمی از نظر ایلیچ 1- محصور کردن کودکان و نوجوانان در مؤسسات خاص 2- ضروری دانستن حضور اجباری و تمام وقت 3- در قیومت قراردادن شاگردان 4- به اتمام رساندن برنامه فرمایشی و اجباری انواع شبکه های آموزشی 1- شبکه خدمات مرجع شامل ابزار ها، اشیا و منابع تربیتی 2- مبادلات تربیتی به منظور تأمین فرصت آموزش و فراگیری مهارت های ویژه و ادامه انواع شبکه های آموزشی 4- یادگیری به منظور تسهیل در امر یادگیری 5- صاحب نظران تراز اول آموزش و پرورش توضیح دهید در مورد ویژگی خاص روش تدریس اگزیستانسیالیستی توضیح ارائه کنید. نام ببرید اهداف آموزش و پرورش اجتماعی را نام ببرید. توضیح دهید در باره اصل بنیادین اگزیستانسیالیسم توضیح دهید.

وظیفه فیلسوف به نظر راسل عبارت است از کشف و صورت بندی قواعدی که زیر بنای کاربرد زبان را تشکیل می دهند. ¶ نقش فلاسفه تحلیلی تسهیل برقراری ارتباط در فراسوی مرزهای تخصصی ¶ تحلیل فلسفی چیست؟ روشی نو برای کار با زبان و تلاش برای روشن ساختن و تثبیت معانی آن است. ¶ هدف فلسفه تحلیلی 1- طبقه بندی گزاره های زبانی 2- جدا سازی زبان توصیف از زبان ارزش ¶ خدمت تحلیل فلسفی به آموزش و پرورش بررسی مفاهیم زبان و راهبرد هایی است که به تنظیم سیاست ها و تفصیل راهکار های تعلیم و تربیت مربوط می شوند. ¶ وظیفه مکتب تحلیل فلسفی ¶ توضیح دهید در مورد وظایف مکتب تحلیل فلسفی توضیح ارائه کنید. ¶ فصل نهم ¶ نقش ایدئولوژی از عصر روشنگری تا کنون، ایدئولوژی ها در تشکیل و بیان افکار اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تربیتی، نیرو هایی پر توان بوده و هنوز هم هستند. ¶ مظاهری چند از ایدئولوژی 1- انقلاب 1776 در آمریکا 2- انقلاب 1789 فرانسه 3- انقلاب بلشویکی 1917 4- انقلاب کمونیستی چین 1949 ¶ ایدئولوژی های ویژه و انسان لیبرالیسم، محافظه کاری، سوسیالیسم یا فاشیسم، متضمن الگو هایی برای شهروندی یا به عبارت دیگر تصویری مطلوب از انسان بوده اند. ¶ نقش ایدئولوژیست ایدئولوژیست در پرداختن چهره انسان مطلوب، با «دست افزار» ایدئولوژی از مایه های تاریخی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی بهره گیری می کند. ¶ نقش مدرسه مدرسه از طریق محیط فرهنگی (برنامه نهان) و برنامه رسمی و عیان به ترسیم چهره انسان نمونه می پردازد. ¶ تعریف ایدئولوژی ایدئولوژی اغلب به عنوان نظام اعتقادی گروه تعریف می شود که بر تحلیلی از گذشته گروه مبتنی بوده، متضمن دستور العمل هایی برای سیاستگذاری است. ¶ جنبه دستوری ایدئولوژی از آنجا که ایدئولوژی ها، رهنمود های سیاستگذاری برنامه هایی را تعیین می کنند که موجب حرکت جامعه به سمت مطلوب می شود، جنبه دستوری دارند. ¶ بهره گیری از ایدئولوژی از ایدئولوژی برای مشروعیت بخشیدن به شیوه نگرش، آرمان ها، برنامه ها و اعمال گروهی بهره گیری می شود. ¶ مفهوم اولیه ایدئولوژی در قرن 18، فیلسوفان عصر روشنگری، ابتدا ایدئولوژی را در مفهوم معرفت شناختی به کار می بردند تا چگونگی ایجاد و کاربرد ایده ها را از جانب گروه ها تعیین کنند. ¶ کندياک و سرچشمه ایده ها کندياک (Condillac) با انکار قول افلاطون، مبنی بر این که ایده ها در ذهن حضور دارند، ادعا کرد که احساس، سرچشمه همه ایده های انسان است. ¶ آموزه جان لاک 1- حقوق طبیعی زندگی 2- آزادی و 3- مالکیت بود که به صورت آموزه با نفوذی در آمد و در سیاست انگلستان را هدایت می کرد. ¶ تأثیر صنعتی شدن بر مفهوم ایدئولوژی 1- استفاده از نیروی ماشین و 2- پیدایش نظام تولید انبوه کارخانه ای و 3- دسترسی به مصنوعات ارزان قیمت زندگی اقتصادی را در اروپا و امریکای شمالی دگرگون ساخت و ¶ ادامه تأثیر صنعتی شدن بر مفهوم ایدئولوژی 4- رشد شهرهای بزرگ صنعتی 5- ایجاد شبکه های حمل و نقل و 6- روی آوردن جامعه به شهرنشینی بر مفهوم ایدئولوژی تأثیر عمیقی به جای گذاشت. ¶ نقادی مارکس از ایدئولوژی مارکس با «سوسیالیسم علمی»، حملات تند تئوریک خود را به همه انواع ایدئولوژی وارد ساخت و آن ها را به عنوان پوشش های تئوریک برای تحمیل طبقه استثمار شده کارگر، محکوم نمود. ¶ ادامه نقادی مارکس از ایدئولوژی به عقیده مارکس، ایدئولوژی های گوناگون لیبرالیسم، محافظه کاری و حتی سوسیالیسم کومونیتاری، صرفاً در خدمت صیانت از قدرت طبقات استثمارگر بودند. ¶ مارکس و زیر ساخت اقتصادی به عقیده مارکس، ابزار ها و شیوه های تولید که می توان آن ها را تقریباً به عنوان مواد خام، تکنیک و نیروی انسانی و ماشینی تعریف کرد، زیر ساخت اقتصادی جامعه را تشکیل می دهد. ¶ طبقه اجتماعی و مارکس مارکس معتقد بود که در طول تاریخ، طبقه اجتماعی خاصی ابزار و شیوه های تولید را در اختیار داشته است (در امپراطوری روم، زمین داران ثروتمند، کشاورزی جامعه را کنترل می کردند) ¶

ادامه طبقه اجتماعی و مارکس در روزگار مارکس، استثمارگران را طبقه متوسط، یعنی سرمایه داران بورژوا تشکیل می دادند که مالک کارخانه ها، صنایع، معادن و ... بوده و کارگران، قربانیان بودند. ¶ ادامه طبقه اجتماعی و مارکس مارکس بر اساس مفهوم دیالکتیک تاریخی، پیش بینی کرد که طبقه کارگر نظام سرمایه داری را برانداخته و جامعه نوین بی طبقه ای بنا کند. ¶ تاریخچه اصطلاح ایدئولوژی اصطلاح ایدئولوژی از عصر روشنگری توسط فیلسوفانی که در صدد تأمین علم ایده بودند، ابداع شد و تا کنون معانی و کاربرد های مختلفی به خود گرفته است. ¶ عناصر تعریف کاربرد مشروطی ایدئولوژی 1- ایدئولوژی از طریق تفسیر گذشته جماعتی از مردم، جهت گیری آنان را در زمان معین میسر می گرداند و ¶ ادامه عناصر تعریف کاربرد مشروطی ایدئولوژی 2- ایدئولوژی موفقیت های اجتماعی، اقتصادی، سیاسی و تربیتی فعلی گروه را تبیین می کند 3- ایدئولوژی سیاست آفرین است. ¶ جنبه دستوری ایدئولوژی ها ایدئولوژی ها جنبه دستوری دارند، زیرا در باره امور اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تربیتی به ارزشیابی و داوری می پردازند.

¶ مقایسه کنید 1- دیدگاه افلاطون و کندياک در باره ایده را مقایسه کنید. 2- مفهوم ایدئولوژی را قبل و بعد از صنعتی شدن مقایسه کنید. ¶ ایدئولوژی محافظه کارانه در صورتی که وضعیت موجود، مطلوب ارزیابی شود، سیاست مبتنی بر ایدئولوژی، جنبه محافظه کارانه به خود می گیرد و منجر به پاسداری از وضع موجود می گردد. ¶ پیوستار ایدئولوژیک برای نشان دادن کارکرد ایدئولوژی و اثر آن بر آموزش و پرورش می توان از مفهوم پیوستار ایدئولوژیک استفاده کرد.

¶ ایدئولوژی به صورت پیوستاری عملکرد ایدئولوژی به صورت پیوستار شامل امور زیر است: 1- خاستگاه نظام اعتقادی 2- تفسیر ابزاری از گذشته 3- عمل بر اساس رهنمود های سیاست های اتخاذ شده به منظور تحقق نتایج مطلوب ¶

عناصر پیوستار ایدئولوژی ¶ کارکرد های ایدئولوژی از ایدئولوژی برای ایجاد احساس تعلق گروهی، همبستگی و موافقت در بین اعضای گروه استفاده به عمل می آید. ¶ توضیح دهید 1- ایدئولوژی را تعریف نموده و در باره کارکرد های آن توضیح دهید. 2- در باره دیدگاه مارکس از ایدئولوژی توضیح دهید. ¶ جهان بینی شیوه ای عقلانی است که به موجب آن، انسان ها افکار خود در باره مفاهیم، رویداد ها، درون داد های اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تربیتی را سازمان داده و تلفیق می کنند. ¶ نقش جهان بینی پاسخگویی در صدد پاسخگویی به سؤال هایی از این نوع است: 1- من کیستم؟ 2- ریشه های من کدامند؟ 3- نقش جامعه و جایگاه من در نظام اقتصادی چیست؟ ¶ جهان بینی و ایدئولوژی جهان بینی فرد که توسط ایدئولوژی سازمان داده می شود، نه تنها روابط بیرونی فرد را در قبال نظام های اجتماعی، سیاسی و تربیتی مشخص می کند، بلکه حس درونی وجود فردی یا هویت شخص را نیز تحت تأثیر قرار می دهد. ¶ کارکرد ایدئولوژی برای فرد سازمان دهی الگو های رفتاری در مدرسه، موقعیت های اجتماعی، سیاسی و اقتصادی (شغلی) آینده ¶ نقش ایدئولوژی در آموزش و پرورش 1- تعیین سیاست ها، انتظارات، نتایج و اهداف 2- انتقال و تحکیم ارزش ها از طریق جو یا فضای فرهنگی 3- مورد تأکید قرار دادن مهارت ها و دانش های برگزیده و مصوب از طریق برنامه درسی ¶ ایدئولوژی و برنامه درسی ایدئولوژی از نظر برنامه درسی در صدد پاسخ گویی به این سؤال است که «با ارزش ترین دانش ها» کدام است؟ ¶ ایدئولوژی و فلسفه برخی از ایدئولوژی ها از پاره ای از مفاهیم فلسفی سود می جویند و سعی دارند تا در سیاستگذاری ها از آن ها استفاده کنند. ¶ حوزه عمل ایدئولوژی اگر چه حوزه عمل ایدئولوژی کل جامعه است اما دارای اثر ویژه ای در آموزش و پرورش و تحصیلات رسمی است. ¶ توضیح دهید در مورد

رابطه ایدئولوژی و جهان بینی توضیح ارائه کنید.

فصل دهم

ملی گرایی ملی گرایی، عبارت است از سرسپردن فرد به ملت خویش و مصالح آن. قوم گرایی قوم گرایی، عبارت است از شناسایی گروه قومی به عنوان تنها منبع هویت و قانون وفاداری و تعهد. تعریف دولت-ملت عبارت است از واحد سیاسی برخوردار از استقلال و حق حاکمیت، به این معنی که دارای حکومت خاص خود بوده، قوانین خود را وضع کند و قلمرو خود را کنترل نماید. نقش آموزش رسمی در دولت-ملت عبارت است از تبدیل طفلی که از نظر ملی بی طرف است به فردی مثلاً آلمانی، روسی یا چینی. ملی گرایی و مدارس مدارس ملی گرایی را از راه ایجاد حس هویت در جوانان، کمک به الگو سازی قهرمانان ملی، یادواره ها و بزرگداشت ها، سرود های ملی و نماد هایی چون پرچم ملی به وجود می آورند. تجدد گرایی و ملی گرایی ملی گرایی عموماً با تجدد گرایی مرتبط شناخته شده و نیرویی تلقی گردیده که با بقایای فئودالیسم و آداب و رسوم محلی و ناحیه ای به مبارزه بر می خیزد. افراط در ملی گرایی افراط در ملی گرایی، امری خطرناک برای صلح و امنیت جهانی است. آموزش و پرورش و هویت ملی پژوهش ها نشان می دهند که آموزش و پرورش سازمان یافته، به عنوان عاملی برای ایجاد هویت ملی، تدوین برنامه درسی ملی و پرورش خصیصه ملی است. نظریه مدرن سازی این نظریه، آموزش و پرورش و کارآموزی را عواملی برای تبدیل جوامع سنتی (اغلب کشورهای تازه به استقلال رسیده) به مدرن تلقی می کند. رابطه مدرن سازی و تشکیل ملت مدرن سازی با جایگزین ساختن نفع شخصی به جای وفاداری های گروهی، موجب فروکش کردن قوم گرایی می گردد و جوامع را از حالت گروه های قومی، به دولت-ملت سوق می دهد. توضیح دهید مدارس با چه روش هایی می توانند ملی گرایی را در افراد یک جامعه ترغیب نمایند؟ توضیح دهید چرا ملی گرایی افراطی برای صلح جهانی خطرناک توصیف شده است؟ فصل یازدهم ظهور لیبرالیسم در اواخر قرن 16 و اوایل قرن 17 به وجود آمد. لاک و تجربه انکار وجود ایده های فطری از جانب لاک و تصور او از ذهن به مانند لوحی نانوشته، اشاره به شکل گیری شخصیت انسان از راه تجربه دارد.

اهداف آموزش و پرورش از نظر لاک 1- فضیلت 2- پرورش خرد 3- مبادی آداب بار آوردن انسان 4- یادگیری مفاهیم بنیادی لیبرالیسم مفاهیم حکومت بر پایه آرای مردم و حقوق اساسی افراد، مبین مفاهیم اساسی لیبرالیسم هستند. لاک و حقوق بشر به نظر لاک کلیه افراد بشر از: 1- حقوق طبیعی برابر برای زندگی 2- آزادی 3- مالکیت برخوردارند و هیچ کس نباید به سلامت، آزادی و دارایی دیگران آسیب برساند. لاک و انسان از نظر لاک، افراد آزاد، مساوی و مستقلند و هیچ کس نباید آنان را از حق مالکیت محروم کند یا آنان را بر خلاف میلشان محکوم تبعیت از نوعی قدرت سیاسی بکند. لاک و حکومت به نظر لاک، منصفانه ترین شیوه سیاستگذاری و تصمیم گیری سیاسی، حکومت دولتی است که از توافق متقابل کسانی تشکیل شده باشد که جامعه مدنی را تشکیل می دهند.

سه قوه از نظر لاک 1- قوه مقننه (پدید آورنده حقوق عمومی معین) 2- قوه مجریه (مجری قوانین عمومی) 3- قوه قضائیه (صادر کننده عینی آرا بر اساس تفسیر خود از قوانین عمومی) حقوق الهی شاهان در زمان لاک «حقوق الهی شاهان» گویای رسیدن جریان قدرت از خداوند به شاه و سپس در سطحی پایین تر به اشرافیت به صورت موروثی بود که لاک در آن تردید ایجاد کرد. ساختار طبقاتی مبتنی بر حقوق الهی شاهان در این ساختار سه طبقه اجتماعی وجود داشته است: 1- شاه فرمانروا و اشرافیت مبتنی بر تبار 2- کشیشان 3- تمامی

مردم دیگر آموزش و پرورش و طبقه اجتماعی اعضای هر طبقه بر پایه آموزه شایستگی طبقه اجتماعی تربیت می شدند، زیرا نقش هایی که باید ایفا می کردند از قبل تعیین شده بود. لاک و آموزش و پرورش همگانی دانستن آموزش و پرورش، برای این که کلیه افراد امکان مشارکت در انتخابات و خدمت در یکی از سه قوه را پیدا کنند. عناصر کلیدی ایدئولوژی لیبرال مفهوم مالکیت ماهیت و خرد انسان جهت گیری غیر دینی (سکولار) تأکید بر فردیت عناصر کلیدی ایدئولوژی لیبرال تمایل به پیشرفت تأکید بر نهاد های سخت ماهیت عملگرایانه تحول اجتماعی لیبرالیسم و اقتصاد لیبرالیسم معتقد به آزادی اقتصادی فرد برای رقابت و کسب دارایی است که هم وسیله ای مؤثر برای ارضای نیاز های فردی و هم رونق اقتصادی عمومی است. لیبرال های کلاسیک و اقتصاد لیبرالیست های کلاسیک طرفدار سیاست اقتصاد آزاد، اصرار بر پرهیز دولت از دخالت در اقتصاد تا جایی که ممکن است دارند. اقتصاد و دولت لیبرالیست های کلاسیک نقش دولت در اقتصاد را تضمین فضایی برای کارآفرینی آزادانه و بازاری رقابت آمیز می دانند که تابع قانون عرضه و تقاضا باشد.

لیبرال های اصلاح طلب و دولت دولت را عامل تنظیم کننده ای برای بر طرف کردن: موانع بازرگانی تأمین سلامت و ایمنی کارگران و مصرف کنندگان حفاظت از محیط زیست تنظیم ساعات و شرایط کار سیاست گذاری و آموزش و پرورش در سیاست گذاری به مفهوم وسیع، آموزش و پرورش با نیاز های اقتصادی جامعه، نیاز های بازار کار و عوامل تعیین کننده موفقیت اقتصادی جامعه مرتبط است. مادی گرایی تربیتی و اقتصاد لیبرالیسم مادی گرایی تربیتی به کسب پاداش در آینده و درآمد بیش تر، دستمزد های بالا تر فارغ التحصیلان و کسانی که به تحصیلات خود ادامه می دهند، می اندیشد. آموزش و رشد اقتصادی یکی از اصول ایدئولوژی لیبرال کلاسیک این است که آموزش، موجب افزایش بهره وری و رشد اقتصادی در جامعه می شود. انقلاب صنعتی و طبقه متوسط گر چه انقلاب صنعتی به طبقه متوسط قدرت اقتصادی داد، ولی این قشر، خود را از حقوق سیاسی، اجتماعی و تربیتی محروم می دید. طبقه متوسط و آموزش و پرورش مؤسسات آموزشی که کلیسا ها اداره آن ها را بر عهده داشتند، اغلب پاسخگوی نیاز های آموزشی و پرورشی طبقه متوسط نبودند. طبیعت آدمی و روسو روسو، طبیعت آدمی را ذاتاً نیک می دانست، نه محروم یا منحط، لیبرال های فرانسوی نیز مؤسسات فاسد اجتماعی، سیاسی و تربیتی را خاستگاه شر و فساد تلقی می کردند. لیبرال ها و آزادی انسان لیبرال ها معتقد به ابراز آزادانه عقاید در نوشتار، گفتار و تدریس هستند. لیبرال ها و آموزش و پرورش به عقیده لیبرال ها، انسان ها به کمک روشنگری و آموزش و پرورش، برای نیل به اهداف خود اقدام می کنند. آنان همچنین، ادامه لیبرال ها و آموزش و پرورش معتقدند که کودکان باید از محدودیت های خودسرانه معلمان سرکوبگر، حفظ متون دینی و یادگیری های مکانیکی که برای خلاقیت مضر هستند، رها شوند. لیبرال ها و خرد انسانی بر قدرت خرد آدمی برای حل مشکلات، ابداع راه حل و بهبود زندگی اجتماعی تأکید دارند و قدرت تعقل را ابزار نیرومندی برای تغییر شکل و بازسازی نظام کهن در اختیار انسان قرار می دهد. دیویی و روش علمی روش علمی را می توان در زندگی و مسایل بی شمار اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تربیتی به کار بست. آنچه خرد آدمی را مخدوش می کند خرافه و جهل است. میل و انسان به نظر میل (Mill) انسان های عاقل می توانند «به موازنه شواهد» پرداخته و آن را راهنمای تصمیم گیری های خود قرار دهند. وی همچنین معتقد بود که اکثریت «به درستی قضاوت» می کنند. سایر باور های لیبرال ها 1- برداشتن سانسور از مطبوعات 2- جداساختن کلیسا از مدرسه و حکومت 3- شخصی و نه دولتی بودن باور های مذهبی 4- تقدم فرد بر جامعه

لیبرال ها برنامه درسی و تدریس خواهان تغییر در برنامه درسی هستند و بر معرفت و روش علمی تأکید دارند. همچنین باور بر آموزش فرایند مدار داشته و با ایدئولوژی هدف وسیله را توجیه می کند، مخالفت می ورزند. ☐ جهان بینی لیبرال ها پیشرفت گرا، متوجه حال و آینده نگر است. ☐ بیان کنید ویژگی های تدریس و برنامه درسی را از دیدگاه لیبرالیست ها بیان نمایید. ☐ تعادل دولت و جامعه تعادل دولت و جامعه با تفکیک قوا حاصل می شود که مانع تمرکز قدرت فوق العاده در دست عده ای خاص از افراد می شود

. ☐ نتایج تربیتی تعادل دولت و جامعه 1- برخورداری از آموزش و پرورش همگانی 2- اشاعه آموزش و پرورش مدنی دارای تأکید بر مشارکت 3- پذیرش حس پاسخگویی مدنی در مسئولان ☐ مخالفان لیبرالیسم ایدئولوژی های یک حزبی و رژیم هایی مانند نازیسم، فاشیسم و کمونیسم هستند که لیبرالیسم را به عنوان توجیهی برای سودجویی اقتصادی، عدم قاطعیت سیاسی و نسبیت اخلاقی محکوم می کنند.

☐ برخی از نشانه های توسعه نیافتگی ☐ فقر شدید ☐ بیکاری در مقیاس وسیع ☐ بیسوادی ☐ ناکافی بودن خدمات بهداشتی ☐ تقسیم بندی طبقاتی انعطاف ناپذیر ☐ آموزش و پرورش مدنی لیبرالیسم علاوه بر آموزش و پرورش همگانی بر نوع خاصی از آموزش و پرورش مدنی تأکید دارد که مختص رشد شناختی و عاطفی شهروندان است. ☐ توضیح دهید 1- جهان بینی لیبرال ها چه ویژگی هایی دارد؟ 2- مخالفان لیبرال ها چه کسانی هستند و دلایل مخالفتشان با آنان چیست؟

☐ توضیح دهید 1- دیویی چه چیزی را عامل مخل خرد آدمی می دانست؟ و چرا؟ 2- از دیگر نشانه های توسعه نیافتگی، جز آنچه مطرح شد، چه چیز را می توان نام برد؟
☐ فصل دوازدهم

☐ خصیصه ممتاز محافظه کاری گرایش به محافظت از مؤسسات و شرایط تثبیت یافته ☐ ویژگی های محافظه کاری 1- تأکید بر سنت 2- قایل شدن مفهوم سلسله مراتبی برای جامعه 3- تأکید بر گذشته به عنوان منبع هدایت 4- نگرستن با شک یه تحولات و نوآوری ها ☐ جامعه محافظه کار از نظر تربیتی، جامعه محافظه کار، سرآمدان فرهنگی را برای حکومت آماده می سازد و افراد کم استعداد تر را آماده می کند تا قوانین جامعه را محترم شمرده و از آن ها پیروی کنند. ☐ محافظه کاری و آموزش و پرورش محافظه کاران معتقدند که آموزش و پرورش، باید از راه تأکید بر ادبیات و تاریخ که با گذشته ارزشمند ارتباط برقرار می کند، در نسل جوان حس هویت فرهنگی ایجاد کنند. ☐ جامعه ارگانیکی به عقیده محافظه کاران جامعه مانند ارگانیکسمی است که طبقات اجتماعی و اعضای برای خیر و صلاح کل آن کار می کنند. رشته های مشترک فرهنگی، سبب تحکیم این جامعه می شود. ☐ اصل تربیت اجتماعی بر این فرض مبتنی است که انسان ها به نحوی از انحا با هم نابرابرند و بر پایه این خصوصیات متفاوت باید طبقه بندی شوند. ☐ محافظه کاران، مدرسه و کلاس درس محافظه کاران کلاس درس باز و آزاد گذاری به سبک روسو را زمینه های ترغیب بی بندوباری می دانند و بر عکس معتقدند که مدرسه باید مکانی برای نظم و انضباط باشد. ☐ برنامه درسی از نظر محافظه کاران به عقیده محافظه کاران، برنامه درسی باید از طریق انتقال فرهنگ عمومی به همگان باید آموزش و پرورش مناسبی را برای اقشار مختلف جامعه فراهم سازد. ☐ محافظه کاری و معلم معلم را عامل انتقال میراث فرهنگی به کودکان و جوانان می دانند، تا آنان بتوانند آنان را در نظام فکری و شخصیتی خود جذب کنند. ☐ توضیح دهید ویژگی های محافظه کاری را نام برده و در مورد هر یک به اختصار توضیح دهید. ☐ توضیح دهید 1- در باره اصل تربیت اجتماعی، توضیح مناسب ارائه کنید. 2- چرا محافظه کاران بادیدگاه روسو مخالفند؟

فصل سیزدهم

اون و آموزش و پرورش اون (Owen) تعلیم و تربیت را در مفهوم وسیع آن شکلی از فرهنگ پذیری دانسته که طی آن شخصیت انسان ها کاملاً توسط زندگی جمعی شکل می پذیرد. آرمانشهر گرایان و آموزش و پرورش آرمانشهرگرایان تأکید ویژه ای بر آموزش و پرورش داشته و آن را وسیله عمده ایجاد تغییرات اجتماعی آرام می دانند. آرمانشهر گرایان و انسان به نظر آرمانشهر گرایان، انسان ها ذاتاً موجوداتی خیرخواه هستند که با دیدگاه محافظه کاران که انسان را تا ابد ضعیف، ناقص و متمایل به هرج و مرج می دانند به شدت در تضاد است. آرمانشهر گرایان و آموزش و پرورش آرمانشهرگرایان تأکید ویژه ای بر آموزش و پرورش داشته و آن را وسیله عمده ایجاد تغییرات اجتماعی آرام می دانند. آرمانشهر گرایی و کار آرمانشهرگرایان کار را وسیله ای برای ابراز خلاقیت و رشد فرهنگی می دانند تا وسیله ای برای بهره کشی افراد سلطه گر از فرودستان. آرمانشهر گرایی و مؤسسات آموزشی آرمانشهرگرایان بر آموزش و پرورش نسل جوان در مؤسسات و مدارس تأکید داشته و کلید تداوم جامعه نوین را در اختیار کودکان می دانستند. مقایسه کنید کارکرد آموزش و پرورش را از دیدگاه لیبرال ها، محافظه کاران و آرمانشهرگرایان مقایسه کنید؟ فصل چهاردهم مارکس و آموزش و پرورش آموزش و پرورش اصیل را ریشه کن ساختن آگاهی کاذب از ذهن طبقه کارگر می دانست. مارکس و انسان به نظر مارکس انسان موجودی طبیعی است که ماهیت اجتماعی او بر ابزار و شیوه های تولید اقتصادی مبتنی است. همه انسان ها، به ویژه کارگران باید کاملاً به درک آگاهی مادی برسند. مارکسیسم و هدف های تربیتی مارکسیسم هدف های تربیتی و تحصیلات رسمی، برنامه درسی و تدریس را در چارچوبی عمدتاً اقتصادی تفسیر می کند. مارکس و تحصیلات آموزشگاهی تحصیلات آموزشگاهی از نظر مارکس، آموزش رسمی شامل پرورش فکری و جسمانی در کنار آموزش فنی است که هدف آن وارد ساختن افراد به فرایند های تولیدی است. توضیح دهید 1- کارکرد آموزش و پرورش اصیل از دیدگاه مارکس چیست؟ 2- در باره اهداف آموزش و پرورش از دیدگاه او توضیح دهید.

فصل چهاردهم

یک حزبی گرایی یک حزبی گرایی به عنوان سازمان اجتماعی، سیاسی، اقتصادی و تربیتی، صورت های مختلفی چون فاشیسم در ایتالیا، نازیسم در آلمان و استالینیسم در اتحاد شوروی به خود گرفته است. رهبر و یک حزبی گرایی یک عنصر کلیدی در حکومت های یک حزبی گرای، رهبر است که اغلب به عنوان شخصی در نظر گرفته می شود که دارای قوا و توانایی های مافوق انسان های عادی است. دولت یک حزبی گرایی دولتی پلیسی است که در آن افراد مخالف با رژیم یا مشکوک به آن، شناسایی شده، تبعید، زندانی و یا اعدام می شوند. آموزش و پرورش یک حزبی هیتلر آموزش افراد جهت پیروی بی چون و چرا از دستورات بوده و در قالب القای این عقیده صورت می گرفته که فرزندان این نژاد، برتر از دیگران هستند. توضیح دهید در باره نقش رهبر و ویژگی های او در رژیم یک حزبی توضیح ارائه کنید.

فصل شانزدهم

نظریه های آموزش و پرورش 1- ماهیت گرایی 2- پایدار گرایی 3- پیشرفت گرایی 4- بازسازی اجتماعی 5- نظریه نقادی تعریف نظریه نظریه دسته ای از آرای عام یا گزاره هایی هستند که عملیات مؤسساتی همچون مدرسه، یا موقعیتی همچون تدریس و یادگیری را تبیین می کنند. انواع نظریه های آموزش و پرورش 1- نظریه های منتج از حوزه های دیگر معرفت 2- نظریه های مبتنی بر عکس العمل 3- نظریه های نشأت گرفته از

عمل ☐ توضیح دهید نظریه را تعریف کنید و انواع نظریه های آموزش و پرورش را نام ببرید. ☐ فصل هفدهم ☐

نظریه ماهیت گرایی مبتنی است بر این ادعا که آموزش و پرورش اختصاصاً مستلزم یادگیری مهارت ها، هنر ها و علمی است که در گذشته مفید واقع شده و ممکن است که در آینده نیز مفید باشد. ☐ ماهیت گرایی کلیفتون فادیمان (Clifton Fadiman) آموزش و پرورش بنیادی را نامی دیگر برای ماهیت گرایی دانسته است. ☐ باور های ماهیت گرایی 1- برنامه درسی دوره ابتدایی (مهارت های ابزاری پایه که سواد و ریاضیات را ارتقا می بخشد) 2- برنامه درسی دوره متوسطه (تاریخ، ریاضیات، علوم، ادبیات و زبان) 3- ضرورت وجود انضباط در یادگیری های منظم در آموزشگاه و ☐ ادامه باور های ماهیت گرایی 4- ایجاد احساس احترام نسبت به مراجع مشروع قدرت در مدرسه و جامعه 5- نیاز به تلاش و جدیت برای دستیابی به تسلط از جانب یادگیرنده و ☐ ادامه باور های ماهیت گرایی 6- نیاز به معلمان کارآزموده برای رسیدن به مهارت در موضوع های درسی ☐ ماهیت گرایان و آموزش و پرورش ماهیت گرایان اولین وظیفه آموزش و پرورش رسمی را پاسداری از انتقال عناصر بنیادی یا ماهوی فرهنگ بشری می دانند. ☐ ماهیت گرایی و نقش مدرسه نقش مدرسه را منحصرأ از نظر آکادمیک تعریف کرده و به نظر آنان اصطلاح آکادمیک نیز طور خاص مهارت های بنیادی و موضوعات فکری را شامل می شود. ☐ ماهیت گرایی و برنامه درسی برنامه درسی باید به دقت طراحی شده و از تنظیم برنامه بر پایه مد پرستی و تمایلات اجتماعی زود گذر، پرهیز گردد. ☐ ماهیت گرایی و معلم از نظر ماهیت گرایان معلم، شخصیت علمی صاحب نظری است که باید متخصص در محتوای موضوع برنامه، و خبره در سازماندهی آن برای مقاصد آموزشی باشند. ☐ انتقادات بنیاد گرایان به آموزش و پرورش پیشرو 1- ترویج بیسوادی به دلیل روش های تربیتی سهل گیرانه 2- عدم تأکید مدارس بر جدیت، وقت شناسی، تلاش، اخلاق و میهن پرستی و ☐ ادامه انتقادات بنیاد گرایان به آموزش و پرورش پیشرو 3- عدم آمادگی کافی معلمان 4- غفلت از مهارت ها و موضوعات بنیادین به دلیل نوآوری در برنامه درسی و ☐ ادامه انتقادات بنیاد گرایان به آموزش و پرورش پیشرو 5- فارغ التحصیلان ناکارآمد به دلیل عدم توجه به موفقیت تحصیلی و توجه به ارتقای دسته جمعی 6- تلقی مدرسه به عنوان آزمایشگاهی برای مهندسی اجتماعی و غفلت از وظایف اساسی و ☐ ادامه انتقادات بنیاد گرایان به آموزش و پرورش پیشرو 7- افزایش هزینه ها به دلیل ارائه دروس زائد و اختیاری 8- ترویج خشونت و ویرانگری به سبب سیاست های سهل گیرانه و ☐ ادامه انتقادات بنیاد گرایان به آموزش و پرورش پیشرو 9- عدم توجه به حقوق اقلیت ها در آموزش مهارت های بنیادین 10- عدم بهره وری در صنعت به دلیل ناکارآمدی فارغ التحصیلان ☐ ماهیت گرایان در برابر طبیعت گرایان ماهیت گرایان بر ذهن و طبیعت گرایان بر پرورش عواطف و احساسات شخصی تأکید دارند. ☐ ماهیت گرایان در برابر عمل گرایان عمل گرایان جهان را در تغییر مداوم می بینند، در حالی که ماهیت گرایان خواستار تکیه گاه پایدار و مطمئن از طریق آموزش و پرورش هستند. ☐ ماهیت گرایان در اگزیستانسیالیست ها ماهیت گرایان بر تحصیلات رسمی و اگزیستانسیالیست ها بر ذهنیت و تشخص فردی تأکید دارند. ☐ مفهوم اصطلاح ماهوی اصطلاح ماهوی، بدان معنی است که نقش مدرسه انتقال فرهنگ و عناصر بنیادین فرهنگی است

. ☐ توضیح دهید ماهیت گرایان اولین وظیفه آموزش و پرورش رسمی را چه چیز می دانند؟

☐ توضیح دهید در باره برنامه درسی از دیدگاه ماهیت گرایان توضیح دهید. ☐ مقایسه کنید دیدگاه های ماهیت گرایان را با طبیعت گرایان، عمل گرایان و اگزیستانسیالیست ها مقایسه کنید.

☐ فصل هیجدهم

✧ مفهوم پایدار گرایی (پرنیالیسم) Perennialism یا پایدار گرایی در باور تغییر ناپذیری و مکرر بودن اصول آموزش و پرورش سرچشمه دارد. ✧ اولین مسأله فیلسوف آموزش و پرورش از نظر پایدار گرایان اولین مسأله، تأمل در طبیعت انسانی و تدارک برنامه ای بر پایه خصیصه های کلی او است. ✧ خصیصه های کلی انسانی 1- تدوین گزاره های مختلف و انتخاب گزینه ها به کمک عقل 2- نشأت گرفتن ارزش های بنیادین انسانی از عقل 3- ثابت بودن اصول اخلاقی با وجود تفاوت های فرهنگی ✧ پایدارگرایی و علوم انسانی پایدارگرایی علوم انسانی را به دلیل گشودن چشم اندازی از خیر، حقیقت و زیبایی به روی انسان، مهم تلقی می کند. ✧ برنامه درسی و پایدار گرایی برنامه درسی باید شامل موضوعات همیشگی مبتنی بر عناصر مشترک طبیعت انسانی بوده و هر نسل را با افکار برگزیده بشر آشنا سازد. (Paideia) ✧ پایدیا طرح طرح پایدیا یا تجدید حیات پایدارگرایی با تأکید بر ماهیت مشترک انسانی، تحصیلات رسمی را فرایند یکسان سازی تلقی نمی کند. بلکه، هدف غایی آموزش و پرورش را اطمینان از این می داند که: ✧ پایدیا ادامه طرح «انسان ها به افراد تربیت شده ای تبدیل گردند». ✧ برابری فرصت های آموزشی طرفداران طرح پایدیا که با اصول پایدارگرایی سنخیت دارد، بر این باورند که همه کودکان باید از فرصت های تربیتی حقیقتاً برابری برخوردار شوند. ✧ تحصیلات در طرح پایدیا به نظر طرفداران پایدیا، مدرسه در نقش نهاد آموزشی، باید سطح آموزش واحدی را برای آموزش و پرورش همه فراهم کند. ✧ برنامه درسی پایدیا از سه شیوه مختلف مرتبط به هم با هدف های زیر تشکیل می شود: 1- اکتساب دانش متشکل 2- پرورش مهارت های یادگیری و فکری 3- گسترش درک ایده ها و ارزش ها ✧ معلمان در آموزشگاه پایدیا معلمان برخوردار از آموزش و پرورش لیبرال در مدارس با طرح پایدیا باید به کار گمارده شوند. ✧ تدریس در آموزشگاه پایدیا روش های تدریس در آموزشگاه پایدیا، مطابق با برنامه های درسی و متنوع می باشد. ✧

توضیح دهید 1- در باره مفهوم پایدارگرایی توضیح دهید. 2- چرا پایدارگرایی برای علوم انسانی اهمیت ویژه ای قایل است؟ ✧

توضیح دهید برنامه درسی از دیدگاه پایدارگرایی مشتمل بر چه موضوعاتی است؟
✧ فصل نوزدهم

✧ ظهور پیشرفت گرایی پیشرفت گرایی در ابتدا به عنوان عکس العملی در برابر حفظ صورت ظاهر، لفاظی و خودکامگی آموزش و پرورش سنتی به وجود آمد. ✧ جهان بینی پیشرفت گرایی این است که بهبود شرایط انسان و جامعه هم ممکن است و هم مطلوب ✧ باور پیشرفت گرایان در باره انسان همانند روسو، انسان را نیک سرشت دانسته و معتقدند که انسان ها با به کار بستن هوش خود و به کارگیری روش علمی قادر به حل مسایل خویشتن هستند. ✧ باور پیشرفت گرایان در باره جامعه بر این اعتقادند که جامعه انسانی را می توان از طریق اصلاحات اجتماعی، تغییر شکل داد. ✧ پیشرفت گرایان و آموزش و پرورش کودکان هم عقیده با پستالوتسی، مصلح تربیتی سویسی قرن 19، خواهان شمول تربیت بر همه جوانب وجود کودک هستند. ✧ اصول پیشرفت گرایی انجمن آموزش و پرورش پیشرو (در آمریکا) اصول زیر را مطرح کرده است: 1- فراهم آوردن آزادی برای حمایت از رشد و کمال طبیعی کودک از طریق فعالیت های ترغیب کننده به ابتکار، خلاقیت و ابراز وجود و ✧ ادامه اصول پیشرفت گرایی 2- مبتنی بودن آموزش و پرورش بر رغبت شخصی کودک 3- نقش معلم به عنوان مدیر فعالیت های پژوهشی و ✧ ادامه اصول پیشرفت گرایی 4- اندازه گیری موفقیت های دانش آموزان بر حسب پیشرفت های فکری، جسمی، اخلاقی و اجتماعی و ✧ ادامه اصول پیشرفت گرایی 5- همکاری بیش تر خانه و

مدرسه به منظور تأمین نیازهای رشدی و تکاملی کودک 6- در نظر گرفتن مدرسه به عنوان آزمایشگاهی برای فعالیت های نوجویانه ☐ شاخصه های آموزش و پرورش پیشرو 1- تأکید بر کودک به جای موضوع درس 2- تأکید بر فعالیت های مستقیم به جای اتکا بر دانش و مهارت های لفظی 3- ترغیب فعالیت های گروهی همیارانه به جای یادگیری رقابت آمیز و انفرادی ☐ توضیح دهید ویژگی های آموزش و پرورش پیشرو را نام برده، مختصراً توضیح دهید. ☐ توضیح دهید در باره نقش معلم پیشرفت گرا توضیح دهید.

☐ فصل بیستم

☐ نظریه بازسازی اجتماعی این نظریه با نظریه هایی که تأکید بر الگوها و ارزش های اجتماعی دارند (محافظه کارانه، ماهیت گرایی و پایدارگرایی) به شدت در تضاد است. ☐ نقش معلمان در بازسازی اجتماعی رهبری شاگردان در برنامه های مهندسی و اصلاح جامعه ☐ بازسازی اجتماعی و عمل گرایی دیویی طرفداران بازسازی اجتماعی با استفاده از تأکید دیویی بر بازسازی تجربه، اصرار بر دوباره سازی تجربه اجتماعی و فرهنگ دارند. ☐ اصول بازسازی اجتماعی 1- تمام فلسفه ها، ایدئولوژی ها و نظریه های تربیتی، از الگوهای فرهنگی سرچشمه می گیرند. 2- فرهنگ به مثابه فرایندی پویا، دائماً در حال تغییر و توسعه است. ☐ ادامه اصول بازسازی اجتماعی 3- انسان ها می توانند با تغییر فرهنگ، سبب رشد و توسعه انسانی گردند. ☐ بازسازی اجتماعی و نظریه های تربیتی اعتقاد به تأکید نظریه های تربیتی بر تدوین خط مشی های اجتماعی و سیاسی به جای فلسفه های انتزاعی و تعقلی ☐ بازسازی اجتماعی و مدرسه مدرسه نهاد فرهنگی مهمی است که باید کودکان را از طریق تدارک عامدانه مهارت ها، دانش و کسب معرفت مطلوب جامعه به زندگی گروهی وارد کند. ☐ بحران فرهنگی و بازسازی اجتماعی بحران فرهنگی را ناشی از بی میلی انسان نسبت به بازسازی نهادها و ارزش های خود می دانند که از تأمین نیازمندی های زندگی جدید ناشی می شود. ☐ استراتژی حل بحران کنونی بازبینی میراث فرهنگی است که برای برقراری نظم نوین اجتماعی ضرورت دارد. ☐ وظیفه آموزش و پرورش مبتنی بر بازسازی اجتماعی 1- بررسی نقادانه میراث فرهنگی 2- تلاش متعهدانه برای انجام اصلاحات اجتماعی و ☐ ادامه وظیفه آموزش و پرورش مبتنی بر بازسازی اجتماعی 3- تأکید بر تجدید نظر فرهنگی از طریق برنامه ریزی 4- اجرای برنامه های اصلاح اجتماعی از طریق به کارگیری طرح های اجتماعی ☐ اهمیت فن آوری از دیدگاه بازسازی گرایان 1- به کارگیری علم در زندگی می شود. 2- پدیده ای پویا است 3- دارای کارایی است. 4- قدرت شگرفی دارد. ☐ بازسازی اجتماعی و مدارس مسأله مدار طرفداران نظریه بازسازی اجتماعی، مدرسه را به عنوان مرکز مشکل گشایی تلقی می کنند و سعی دارند که: ☐ ادامه بازسازی اجتماعی و مدارس مسأله مدار 1- مدرسه را در بطن جامعه قرار دهند. 2- از مدرسه به عنوان ابزاری برای تحول و اصلاح بهره بگیرند. 3- از طریق مدرسه مسایل جامعه را شناسایی کنند. ☐ توضیح دهید دیدگاه طرفداران نظریه بازسازی اجتماعی را در باره نظریه های تربیتی بیان نموده و مختصراً توضیح دهید. ☐ توضیح دهید در مورد دیدگاه طرفداران نظریه بازسازی اجتماعی در باره نقش اجتماعی مدرسه توضیح دهید. ☐ مقایسه کنید نقش مدرسه را در دیدگاه های پایدارگرایی، پیشرفت گرایی و بازسازی اجتماعی مقایسه کنید. ☐ مقایسه کنید برنامه درسی را در دیدگاه های پایدارگرایی، پیشرفت گرایی و بازسازی اجتماعی مقایسه کنید.

☐ فصل بیست و یکم

نظریه نقادی اگر چه در ردیف نظریه های نوین است اما می توان بخشی از جنبه های آن را در آرای منتقدان بزرگ گذشته جستجو کرد. ☐ ایلیچ و آموزش و پرورش ایلیچ در کتاب «مدرسه زدایی از جامعه»، آموزش و

پرورش به سبک غرب را ابزاری نو برای استعمار، غارت و سرکوب جوامع آسیا، آمریکا و آفریقا که از توسعه کم تر برخوردارند، می داند. ¶ پائولو فریره و آموزش و پرورش فریره، آموزش و پرورش رهایی بخش را مطرح کرده و هدف آن ارتقای آگاهی مردم مستضعف و محروم است. ¶ عناصر نظریه نقادی 1- نقادی 2- اصلاح ¶ پرسش های نقادانه مکتب نقادی 1- چه کسانی مدرسه را کنترل می کنند؟ 2- چه کسانی سیاست های حاکمه بر مدرسه را وضع می کنند؟ و ¶ ادامه پرسش های نقادانه مکتب نقادی 3- چه اشخاصی هدف های اخلاقی، سیاسی و اقتصادی مدرسه را تعیین می کنند؟ 4- چه کسانی برنامه درسی را تدارک می بینند؟ ¶ نظریه تعارض این نظریه حکایت از بهره گیری طبقات مسلط از نهاد های اجتماعی همچون مدرسه، برای تداوم شرایط استثمار آمیزشان دارد. ¶ دلایل ظهور پسامدرن 1- تحول نظام های اقتصادی غربی از صنایع سنگین به فن آوری اطلاعات و خدمات 2- پایان گرفتن جنگ سرد بین آمریکا و شوروی سابق و ¶ ادامه دلایل ظهور پسامدرن 3- متروک شدن برخی از شیوه های زندگی و ارزش های سنتی در ملل غربی 4- سقوط نظام کمونیستی در شوروی سابق و اروپای شرقی و ¶ ادامه دلایل ظهور پسامدرن 5- پیدایش گرایش های بنیادگرایانه مذهبی در جهان اسلام و در جوامع غربی 6- مشاجره عمیق در باره مرجعیت و مشروعیت نهاد های تربیتی ¶ نظریه نقادی و مدرسه نظریه پردازان نقادی معتقدند که مدرسه باید به «فضای عمومی دموکراتیک» تبدیل شود تا نسل جوان با حقوق و مسئولیت های راستین اخلاقی، سیاسی، اقتصادی و مدنی آشنا گردد. ¶ نظریه نقادی و معلم دیدگاهی نو نسبت به معلمان دارد و آنان را افرادی می داند که «بتوانند به روشنفکران عامل و دگرگونی آفرین» تبدیل شوند. ¶ نقش های معلم از دیدگاه نظریه نقادی 1- تلاش برای تحقق اصلاحات حقیقی مدرسه 2- همکاری با سایر معلمان جهت اعتلای کیفیت تدریس و ¶ ادامه نقش های معلم از دیدگاه نظریه نقادی 3- مراوده با والدین کودکان تحت تربیت خود 4- پرداختن به گفت و شنود نقادانه با دانش آموزان و ¶ ادامه نقش های معلم از دیدگاه نظریه نقادی 5- تلاش برای توزیع مجدد قدرت در مدرسه بین معلمان و مدیران از راه واگذاری نقش بزرگ تری به معلمان، دانش آموزان و اعضای جامعه در سیاست گذاری های تربیتی و ¶ ادامه نقش های معلم از دیدگاه نظریه نقادی 6- توجه به مسایلی از قبیل استعمال مواد مخدر نوجوانان، بیسوادی، سوء تغذیه و برنامه های یهداشتی ¶ نظریه نقادی و برنامه درسی برنامه درسی داری دو وجه است: 1- برنامه درسی عیان (مهارت ها و موضوعات شناخته شده) 2- برنامه نهان (شکل بخشنده به ارزش ها، نگرش ها و رفتار ها) ¶ پاسخ دهید 1- اساس نظریه پردازی نقادی را در دیدگاه های کدام فلاسفه گذشته می توان دید؟ 2- در مورد دیدگاه های آنان به اختصار توضیح دهید. ¶ توضیح دهید وجوه مختلف برنامه درسی را از دیدگاه نقادی نام برده و در مورد هر یک به اختصار توضیح دهید. ¶ توضیح دهید در باره دلایل ظهور نظریه پسامدرن توضیح ارائه کنید.